עין משפם

נר מצוה

בג א מיי׳ פי״ז מהל׳ איסורי ביאה הל׳ ח:

נד ב מיי׳ פ״א מהלי מגילה הלכה ד ו ז

סמג עשין ד טוש"ע א"ח סיי תרפח: בה ג מיי פי"ב מהלי

טבודה כוכביה הל׳

"ד סימן קפ סעיף ו:

ג'ד מיימן קפ ספיף ו. ג'ד מיימון פ"ח מהל' י"ט הל יח סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' חסח סעיף ג ד:

תורה אור השלם

1. כִּי יַשְׁבוּ אַחִים יַחְדֵּוּ ומת אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת

הַחוּצָה לְאִישׁ זַר יִבַמָּה

יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָּחָה לוֹ לְאִשָּׁה וִיִּבְּמְה:

2. וַיְּבֹאוּ אֵילִמְה וְשְׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִּם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִּם

וְשָׁבְעִים הִנְּמֶרִים וַיַּחֲנוּ

3. וְדָוִד בָּא מַחֲנְיְמָה וְאַבְּשָׁלֹם עָבַר אֶת הַיִּנְדְּוַ הוא וְכָל אִישׁ יִשְׂרְאַל עִמוֹ: שמואל ב יו כד

ָּבָנוּ: בַּאֶרֶץ וַיַּרֶד 4. וַיְהִי רָעָב בְּאֶרֶץ וַיַּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לְגוּר שָׁם

בּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ:

5. וַיִּסְעוּ מִדִּיבֹן גֶד וַיַּחֲנוּ

וַיִּקְחַנֵּי בְּצִיצְת רָאשִׁי וַתִּשָּׂא אֹתִי רוּחַ בֵּין

ָהָאָרֶץ וּבֵין הַשְּׁמֵיִם וַתְּבֵא

אתי ירושלמה במראות

אֶלהִים אֶל פֶּתַח שַעַר הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה צְפוֹנְה

אֲשֶׁר שָׁם מוֹשַׁב סֵמֶל

אָשוּ שָׁם מושב טַּנֶּל הַּמְּנְצָה: יחזקאל ח ג 7. וְלִמִּוֹרָח יְשָׁב עַד לְבוֹא מִדְּבָּרָה לְמִן הַנָּהָר פַּרָת פִּי מִקְנֵיהָם וְבוּ

דררי הימיח א ה מ

בָאֶרֶץ גִּלְעַד:

ַויִּשְׁלַח תַּבְנִית יָד

במדבר לג מו

בעלמן דבלתימה:

שָׁם עַל הַמָּיִם:

רי. דברים כה ה

אומרים

ומחירים

חללו. הלרות מן האחין: ב"ש פוסלין מן הכהונה. שחלילתה חלילה: וב"ה מכשירין. לפי שחלילתן שלא לצורך והרי כחוללת מן הנכרי: נסייבמו. לאחים: בים שמאי מכשירין. אותן לכהנים אם נתאלמנו מיבמיהן: ובים הלל פוסלין. שנבעלו לאסור להן והנבעלה לפסול

לה עשאה זונה והזונה אסורה לכהונה:

לא נמנעו כו'. אע"פ שבני הלרה

שנתייבמו כב"ש ממזרים [הם לב"ה] שהרי באיסור אשת אח היא עליהם ואשת אח בכרת ובני עריות שהן חייבי כריתות ממזרים הם כדאמרינן בפירקיןם אפ״ה לא נמנעו ב״ה מלישא נשים מב"ש לפי שהיו מודיעים להם אותן הבאות מן הלרות ופורשים: אנו על גבי אנו. אנו משאילים כליהם לאלו: בבו' לא סהיה אשם המם החולה. החיצונה שהיא נכרית ליבם לא תהיה לזר: מכלל דאיכא פנימית. בהדה קרובה ליבס: שחין קידושין תופסין ביבמה. יבמה שלא חללה מנין אם נתקדשה לשוק שאין קדושין תופסין (ד) אע"ג דחייבי לאוין בעלמא תפסי בהו קידושין: מ"ל כו' לא מהא בה הויה. 'אינן' תופסין: חולה כחיב. דמשמע חילונה: לרבות ארוסה. שאם נתארמלה מן האירוסין לריכה ליבם כנשוחה וחולה משמע חילונה שלא נתקרבה עדיין לביאה: אין איסור. אשת אח חל על בתו של זה אצל אביה הלכך לא רמיא קמיה לייבומי והוה כמאן דליתא וכן באחות אשה ובכולן והכי מפרשא מילתיה דרבא במסקנא דמילתא. ומיהו הא דפריך תינח היכא דנשא כו' לא ידע מילתיה דרבא וסבר דרבא אאחות אשה וכיולא בה לחודייהו קאי שקורבתו ע"י קדושין: דלא אתי איסור אחות אשה וחייל אאיסור אשת חת. והויה כנכרית: פשיטה. כיון דלב"ש זקוקות ליבם פשיטא אם חלצו פסולות ולב"ה כיון דפטרי להו מזיקת יבום אם חללו כשרות לכהונה דלאו חלינה היא: דר' יוחנן. לקמן (דף יד:) בברייתל: בולו ונתקן ללרות. העריות שיהו חולנות וכיון דבעו חלינה חלינתה פוסלת אפי׳ לב״ה. קמ״ל דב״ה אפי׳ תקנתא דרבנן לית להו בלרות דליחללו: סוב"ה פוסלין. דוונה היא ופסולה לכהונה. אבל מתרומה דבי נשא לא מיפסלה בבעילת כרת אלא בבעילת חלל ונתין וממזר ועובד כוכבים ועבד בפרק אלמנה לכ"ג (לקמן סח:): לא חעשו אגודום אגודום. דנראה כנוהגין ב׳ תורות כשקורין כפרים את המגילה ביום כניסה ועיירות גדולות בי"ד ומוקפין חומה בט"ו: א"כ לכתוב קרה לה סגודדו. דמשמע לשון גדידה וחבורה: ואימא כוליה להכי הוא דאסא. שלא תעשו אגודות: א"ר לכסוב לא סגודו. מדלא כתיב

חלצו ב"ש פוסלין מן הכהונה ובית הלל מכשירין נתייבמו בית שמאי מכשירין ובית הלל פוסלין אע"פ שאלו יאוסרים ואלו מתירין אלו פוסלין ואלו מכשירין לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי כל המהרות והממאות שהיו אלו ממהרים ואלו מממאין לא נמנעו עושין מהרות אלו על גבי אלו: גמ' אמר רבי שמעון בן פזי מאי מעמא דבית שמאי דכתיב ילא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר חוצה מכלל דאיכא פנימית ואמר רחמנא לא תהיה ובית הלל מיבעי להו לכדרב יהודה אמר רב יהודה אמר רב יהודה מנין שאין קירושין תופסין ביבמה שנאמר לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר לא תהיה בה הויה 6 לזר ובית שמאי מי כתיב לחוץ חוצה כתיב ובית הלל כיון דכתיב חוצה כמאן דכתיב לחוץ דמי דתניא ר' נחמיה אומר כל תיבה שצריכה למ"ד בתחלתה הטיל לה הכתוב ה"א בסופה ותנא דבי ר' ישמעאל כגון אלים 2אלימה מחנים 3מחנימה מצרים בברה ירושלימה ידבלתימה ימדברה ⁶ מדברה ובית שמאי דרב יהודה אמר רב מנא להו מלאיש זר נפקא ובית הלל נמי תיפוק להו מלאיש זר אין הכי גמי חוצה למה לי לרבות הארוסה ואידך מחוצה החוצה ואידך חוצה החוצה לא משמע להו רבא אמר מעמייהו דבית שמאי אדאין איסור חל על איסור תינח היכא יסדנשא מת ואחר כך נשא חי לא אתי איסור אחות אשה וחייל אאיסור אשת אח אלא נשא חי ואחר כך נשא מת אחות אשה קדים כיון דלא אתי איסור אשת אח וחייל אאיסור אחות אשה הויא לה צרת ערוה שלא במקום מצוה ושריא: חלצו בית שמאי פוסלים וכו': פשיטא לאפוקי

דרבי יוחנן בן נורי דאמר ∞בואו ונתקן להם לצרות שיהו חולצות ולא מתייבמות קמ"ל דבית הלל מכשירים: נתייבמו בית הלל פוסליז כו': הא תו למה לי איידי דתנא חלצו תנא נמי נתייבמו תנן התם יימגילה נקראת באחד עשר ובשנים עשר ובשלשה עשר ובארבעה עשר ובחמשה עשר לא פחות ולא יותר אמר ליה ר"ל לר' יוחנן אִיקרְי כאן "לא תתגודדו לא תעשו אגודות אגודות האי לא תתגודדו מיבעי ליה לגופיה דאמר רחמנא ילא תעשו חבורה על מת א"ב לימא קרא לא תגודדו מאי [®] תתגודדו שמע מינה להכי הוא דאתא ואימא כוליה להכי הוא דאתא אם כן לימא קרא לא תגודו מאי לא תתגודדו שמע מינה תרתי א"ל עד כאן לא שנית ירמקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין א"ל ®אמינא לך אנא איסורא ®דאמר רב שמן בר אבא אמר ר' יוחנן ילקיים את ימי הפורים בזמניהם זמנים הרבה תיקנו להם חכמים ואת אמרת לי מנהגא והתם לאו איסורא הויא יוהתנן י (בלילה) בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין אמר ליה יהתם הרואה אומר מלאכה הוא דלית ליה והא בית שמאי מתירין הצרות לאחים ובית הלל אוסרים

דאסרי להו רבנן לבני ארביסר דאי בעו למיקרא בחמיסר לא מלו וכן בני ט"ו בי"ד ודמיא לשתי תורות: **ואס אמרת לי מההגא.** דהתם לכ"ע שרי ומיהו באתרא דאחמור לא ישנה את דרכו מפני המחלוקת: ופרכינן וה**הם איסורא ליכא**. בתמיה: והא קסני הסם בלילה. בליל בדיקת חמץ ב"ש אוסרים וב"ה מתירים לעשות מלאכה ואיכא דעבדי כב"ה ואיכא דעבדי כבית שמאי והרי כאן אגודות: א"ל הסם. לא דמי לשתי תורות דהרואה את זה שאין עושה מלאכה אומר דאין לו מה לעשות:

מאר מעמא דב"ש. וא"ת ומאי קבעי ליה °דלמא מוקמי ללרור לכדר"ש (לעיל דף ח:) ועליה לכדרבי ואומר רבינו ילחק משום דמסתברא ליה לדרוש ללרור לענין לרות אי לאו דשמעיה בשום דוכתא דשריא וא"ת אכתי כי דרשי נמי חולה מכלל דאיכא

פנימית נדרוש מללרור למיסר לרה שלא במקום מלוה וי"ל דליכא למדרש הכי דהא כתיב לגלות ערותה דחדא ולמקום מלוה לא אילטריך דמחולה נפקא אלא לשלא במקום מצוה: לכדרב יהודה אמר רב כו'. ה"נ המ"ל לכדשמואל דפליג עליה דרב בהחשה רבה (לקמן דף לב: ושם) ומוקי קרא דללאו הוא דאתא: ביון דכתיב חוצה כמאן דכתיב לחוץ דמי. ואע"ג דכתיב נמי ה"א בתחלה דכתיב החוצה היינו נמי אל החון כמו המדברה (שמות ד) דהוי אל המדבר: לרבות את הארוםה. אר"י דאילטריך 🌣 לרבויי ארוסה משום דכתיב בית אחיו ובפ"ק דיומא (דף יג.) משמע דבית נשואה משמע: דלא אתי איסור אחות אשה וחייל אאיםור אשת אח. ול״ת כיון דליסור אחות אשה לא חייל תתייבם ערוה גופה וי"ל דאיסור אחות אשה מיתלא תלי וקאי אי פקע איסור אשת אח אתי וחייל הלכך לא פקעש : או בית הדד פוסדים. פי׳ בקונטרס מכהונה ולא מתרומה וא"א לומר כן (ס) דמחייבי כריתות זונה היא כדאמרינן בהחולך (לקמן מד:) גבי הנושה את חלולתו וזונה אסורה בתרומה כמו שנפרש שם בע"ה וד"ה הכא) ורש"י עלמו חזר בסוף פירקת (דף טו: ד"ה הית עלמה) גבי מה לאלמנה שכן היא עלמה מתחללת: דאמר רחמנא לא תעשו חבורה על מת. והא דאמרינן בסוף פרק ד׳ מיתות (סנהדרין דף סח. ושם) גבי ר"ע שהיה מכה עלמו על ר"ה שנפטר עד שהיה דמו שותת לחרץ וחומר רבינו ילחק דאיכא למימר דדרך שריטה חסר רחמנה דוקה ה"נ אתורה היה מצטער כדאמרינו התם הרבה מעות יש לי ואין שולחני כו':

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַהֲרֹן לֵךְּ לִקְרָאת מֹשֶׁה הַמִּּדְבְּרָה יְּלֶּךְ וַיִּפְּגְשַׁהוּ בְּהַר הָאֶלֹהִים וַיִּשַּׁקְ לוֹ: הָאֶלֹהִים וַיִּשַּׁקְ לוֹ: . שמות ד כז שמות ד כו 8. בְּנִים אַתֶּם לֹיְיָ אֱלֹהַיכָם לֹא תִתְגֹדְדוּ וְלֹא תָשִׁימוּ קְרָחָה בַּין עֵינֵיכָם לְמֵת: 9. לקים את ימי הפרים קַּיָּבֶּ בְּיָּבֶּי בָּיְאֶלֵּה בְּאֲשֶׁר הָאֵלֶה בְּוֹמְנֵיהֶם בְּאֲשֶׁר הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְבַאֲשֶׁר קִיְמוּ עַל נַפְּשְׁם וְעַל זַרְעָם דִּבְרֵי הַצִּמוֹת ווַעַקָּתָם: אסתר ט לא

תוספות ישנים

א) וא"ת מ"ט דב"ה. וא"ל דסברי איסור חל על איסור משום דגלי קרא דללרור דמשמע שהלרה אסורה דא"כ אמאי אמריען בכולא תלמודה דחיו היסור חל על מננורט דנדן טיסור מד עד איסור ניליף מהכא שיחול. ואין סברא לומר דנפלוג כלהו אמוראי דאמרינן אין איסור חל על איסור אבית הלל דסבירא לן הלכתא סאנפי לקפילו כן האפליו כוותייהו. וי"ל דודאי סברי ב"ה דאין איסור חל על איסור אכן ידחו ויאמרו דכיון דהך טעמא לא מהניא

איסור אחות אשה מתלא תלי וקאי וכו' מעתה יש לנו לומר לרתה כמו כן דהיא חשובה לרת ערוה ו היר צב פצרור. וא"כ היא מותסר ההאי טעמת שברשית באחות אשה. חימה לפי פירושא דפרישית לעיל דכל זמן דאיכא אחקרו לדלדור. וא"כ היא מותסר ההאי טעמת דפרשית באחות אשה. חימה לפי פירושא דפרישית לאיסור וחליט למיסור וחליט למיסור וחליט למיסור וחליט למיסור וחליט למיסור וחליט למיסור האיל איסור הללדור דמשמע לרות דליכא לאוקמי במלחא אחריתי וליכא שום קרא למעט לרות ולהחירן כ"א אותה סברא האין איסור הל על איסור. ואין סברא לומי שאותה הסברא חדחה הספוק כיון דליכא לאוקמי במלחא אחריתי וחירן הקדוש מרא"יש

ב) לחמו לב: וומכר ג"כ לקמן מט: לו.], ג) [חולין קיג:], ד) לעיל ח., פינת מפי מון, אם [מוכן קיג:], ד) לעיל ח., ד) [לקמן יד: כו.], ו) מגילה ב, ז) פסחים נ., ח) [נדה סו.], ע) מגילה ב., סו.], ט) מגילה ב., י) פסחים נה., כ) [ל"ל הלילה], ל) שם נא:, מ) [לקמן יד.], ל) [ש"ך למשנה], ש) [כך מבואר להדיא בגמי יומא יג: אלא מעתה ארוסה לא תחייבם ווע"ש ברש"ין ומשני הש"ם החולה לרבות הארומה ובכן מלוה ליישב על תוס' ור"י דלא קאמרי הכי משמיה דגמראז. ע) ווכ"א בסוגיא

גליון הש"ם תום' ד"ה מאי מעמא וכו' דלמא מוקמי לצרור ובו'. ק"ל על לשונס הזהב דלמא ולא הקשו ביותר דהא גם לפי האמת דיליף ליטו גם כפי שממנו דכף. ב"ש מן החולה ע"כ דרשי" ללרור לכדר"ש ועליה לכדר" : יני"לו

תוס' הכא ומלוה ליישבן,

הגהות הב"ח (א) גמ' לא תהיה בה הוי

וב"ש כל"ל ותיבת לזר נמחק: (ג) שם המדברה: ש"מ להמי: (ד) רש"י ד"ה שאין וכו׳ תופסין בה ג דחייבי לאוין בעלמא דליכא כרת תפסי נהו קידושין ת"ל כו' הס"ד ואח"כ מ"ה לא תהא וכו' תופסין בה (ה) תום' ד"ה בית הלל וכו' פ׳ אלמנה דף ס״ח:

מוסף רש"י

בואו ונתקן להם לצרות שיהו חולצות. וינשאו לשוק בהכשר לדברי הכל (לקמן טו.). מגילה נקראת באחד עשר ובשנים עשר כו׳. ולקמן מפרש ואזיל, לא פחות ולא יותר. לא פחות מי״א ולא יותר מט"ו (מגילה ב.). מקום שנהגו כו' עד חצות. סני היוס (פטחים נ.). שלא לעשות. כדי שלא שלא לעשות. יהא טרוד במלאכה וישכח ביעור חמלו ושחיטת הפסח ותקון מלה לצורך הלילה דמצוה לטרוח מבעוד יום בפר' בתרא (קט.) חוטפין מנה בלילי פסחים בשביל תנה בניני פסמים בסביר תינוקות שלאישנו (פסחים:.). בלילה. אור לארגעה עשר

מקום שנהגו כו'. היה לך להשיב תוספות ישנים (המשך) דאיכא לאוקמי קרא דלזרור כשבתו בבת תחת חשת חת דמתני' נמי משכחת לה בבת אחת כגון בתו שקדש בתו לאחיו פחותה מבת ג' שנים וחלו אשת אח ובתו מד שאינה משובה ערוה

עד שחהם בת ג"ש וכלהו בכה"ג. וחימה דנשא מת ומת ואח"כ נשא חי (וח"ט) [מ"ט] במ"ש דהא ליכא למימה דאין איסור חל על איסור שהרי כשמח היחה אשם את במקום מצוה וא"כ אחי איסור אחות אשה חייל. וי"ל בכי האי גוועא ב"ה נמי שרי דלא היו צרות ערוה מעולם: חינה היכא דנשא מת וכו' המקשה היה סבור דרבא אמר למלחיה גבי אחות אשה ולהכי פריך ליה כדפריך ולפום מסקנא לגבי כלהו עריות מצי למימר טעמא שפיר:

מגודו לשון הגודה: לה שנים ע"כ

תשובה זו: אמינא לך אנא איסורא.